



УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 21. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 27-го січня 1936.

VOL. XLIV. No. 21. Jersey City, N. J., Monday, January 27, 1936.

THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ВЕТУЄ БОНУС

ВАШІНГТОН. — Президент вислав до конгресу письмо, в котрім повідомив обі палати, що він не дає свого підпису під ухвалений ними закон про бонус для ветеранів.

У своїм письмі президент подає, що нова ухвала різниться у двох точках від ухвали бонуса 8 місяців тому, але ці різниці відносяться до несуттєвих справ. По самій суті новий закон лишається таким самим, як старий, котрий він тоді заветував. Супроти цього він далі стоїть консеквентно на тим самим становищі та не дає підпису під таку ухвалу.

Не більше як 45 хвилин по прочитанню цього письма президента в палаті послів палата ухвалила ще раз цей самий закон 324 голосами проти 61, себто значною більшістю, як її треба від уневаження президентного вета.

Не підлягає сумніву, що й сенат теж подасть за закон більше як кваліфіковану більшість та що цей закон стане обов'язковим, не зважаючи на вето президента. Кошти закону подають на 2 мільярди 491 мільонів доларів.

КАМПАНИЯ ПРОТИ „НОВОГО РОЗДІЛУ”

НЮ ЙОРК. — Джан В. Дейвис, що колись був кандидатом демократичної партії на уряд президента Злучених Держав, виступив тут перед зборами ньюйоркської адвокатської палати з гострим нападом проти політики „нового розділу”, закляючи їй, що вона намагається створити в Америці диктатуру в році фашистської або комуністичної диктатури в Росії, Італії або Німеччині.

Незадовго має датися чути проти „нового розділу” бувший демократичний кандидат на уряд президента Злучених Держав, Алфред Смит.

„СОЛОМ'ЯНЕ ГОЛОСУВАННЯ” НАД „НОВИМ РОЗДІЛОМ”

НЮ ЙОРК. — Високий тижневик „Литерарі Дайжест” уклад „Солом'яне голосування” серед своїх читачів над „новим розділом”. Лише у 10 стейтах знайшлися серед читачів газети більшість за „новий розділ”. На загальне число голосуючих, що вносило 229,000, за „новий розділ” заявили всього 84,000 осіб.

НОВА ЛЕТНИЧА КАТАСТРОФА.

ГОНОЛЮЛЮ. — Яких 1,000 стіп понад Люк Філд зударилися з собою два військові бомбові літаки та впали в огні на землю. Притому згнули 6 військових летунів, а саме: поручник Вільям Бірд, сержант Бернард Яблоновський та 4 звичайні жовніри.

СТРИЛЯНИНА НА ТЛІ СКОТСБОРСЬКОЇ СПРАВИ.

ДИКЕЙТОР (Алабама). — Овзія Повела, одного з 9 муринів, що мають відповісти на суді в так званій скотсборській справі, пострілено тяжко з револьвера в голову по дорозі до суду.

Шериф повіту Морган каже, що Повел пробував утікати й напад на нього з ножом у руці. Шериф каже, що він стріляв до Повела у власній обороні.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ЗА ОТРОЄННЯ.

МИНІОЛА (Лонг Айленд). — Присяжні судді в місцевім повітовім суді признали паню Марію Крейтон та пана Еверта Апельгейта винуватими закиненого їм убивства пані Апельгейтової як убивства першого ступня.

Суддя ще не видав присуду; на основі опінії присяжних він мусить засудити обох підсудних на смерть.

„ДЕПРЕСІЯ СКИНЧИЛАСЬ”?

НЮ ЙОРК. — На конвенції „Краєвого Союзу Дрібної Торговлі”, що відбулася тут у готелі Пенсилвенія, говорив президент цієї організації, що депресія це справа минулого та що край тепер іде наперед.

СМЕРТЬ В ОГНІ.

НЮ ЙОРК. — У п'ятницю повстав огонь у 4-поверховім домі під ч. 200 Іст 49-та вулиця. Підчас огню згоріли в домі Джозеф Смит та його жінка. Ще один жилець дому вискочив з вікна зі страху перед огнем і тяжко побився.

БУДУТЬ КОПАТИ ЗА НАФТОЮ ПІД КАПІТОЛЕМ СТЕЙТУ.

ОКЛАГОМА СІТІ. — Стейтовий уряд задумує внарендувати стейтові ґрунти довкола стейтового „капітолу” на верчення в них за нафтою.

Проти цього плану використання нафтових покладів, що нібито є під стейтовим будинком, виступають оборонці краси столиці.

РОБЛЯТЬ ТКАНИНУ З ВІДПАДКІВ РЕЙОНУ.

АТЛАНТА (Джорджія). — Джорджіяська технологічна школа подає до уряду, що її дослідники придумали спосіб перероблювання відпадків штучного шовку, так званого району, на матерію в роді вовни, з якої можна виробляти панчохи й верхнє одіяння.

ЗНОСЯТЬ ОБНИЖЕННЯ ЗАПЛАТИ.

Міський уряд у Ньюарку, Нью Джерзі, зарядив привернути з днем 1-го липня всі платні й заплати урядовців і робітників міста до висоти, на якій вони були перед обниженням. Місто наймає коло 8,000 осіб.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

В Українськім Науковім Інституті у Варшаві проф. Роман Смаль-Стоцький виголосив перед численною аудиторією реферат „Про українську мову на советській Україні”. На основі багатого фактичного матеріалу, що його зібрав, прелегент у цікавих выводах доказав, що українська мова на советській Україні не має повноти прав, що прислугували б їй як державній мові. Українська мова навіть горіше трактована як місцеві мови в інших національних республіках у СССР. Проф. Смаль-Стоцький подрібно обговорив справу так званого „націоналістичного шкідництва” на мовничому фронті та виказав, що акція боротьби з тим шкідництвом, ведена під проводом Хвилі, зводиться до штучного наближення української мови до російської та затирання окремішности української мови.

ЦУКРОВАРНЯ НА ПОДІЛЛІ

Агенція „Всхуд” повідомляє, що міродатні чинники рішили побільшити контингент цукрових буряків на терені тернопільського воеводства до висоти 40 тисяч квінталів. У зв'язку з цим рішенням має незабаром повстати союз плантарорів цукрових буряків на терені тернопільського воеводства. Крім того буде виладжений план будови нової цукроварні для перерібки цукрових буряків. Нова цукроварня повстане або в Тернополі або в найближчому сусідстві цього міста.

ТОРГУЮТЬ ЗБРОЄЮ.

В 1934 р. світова торгівля зброєю, амуніцією й іншим воєнним матеріалом зросла до 42 мільонів доларів у золоті, в порівнянні з 36 міль. в 1933 р. і стількиж у 1932 р. Найбільше зброї продає Англія, бо за рік зброя міліони доларів речо. Найбільше зброї в 1934 р. ввезла Італія.

АЛЬКОГОЛІЗМ У СЕРЕДНІХ ШКОЛАХ.

Міністерство освіти в Польщі рішило розпочати пропаганду акцію в середніх школах у зв'язку зі зростом алкоголізму. З цією метою в днях від 1—8 лютого відбудеться тиждень боротьби з алкоголізмом, зорганізований товариствами абстинентів.

ЛЮДСЬКА ОСЕЛЯ ЗПЕРЕД 30 ТИСЯЧ ЛІТ.

В селі Єнісевич біля Смальєнська археологи відкрили людську оселю з ледової епохи. Знайдено м. і. 28 черепів мамути, знаряди з костей і скаменілої лави та сліди людських будівель. Крім того знайдено кілька десятків мамутових клеваків і плит з лопаток цих величезних звірів, покритих рисунками. Звертає увагу вирізьблена з мамутового клевака статуетка, що представляє жіночу статю. Всі ті предмети й останки осади дають досить докладний образ життя доісторичних мешканців, що жили тому яких 30 тисяч літ.

ВИПРОБОВУЮТЬ „УБИВАЧА БОЛЮ”.

У різних клініках у Нью Йорку пробовано придуманий д-ром Лі Рой Гартменом лік, що знечулює зуби. Лікарі сказали потім, що висліді спроб показали, що лік був у 80% випадків успішний на 100%. Однак рівночасно вони заявили, що тепер ще вчасно судити про успішність винаходу.

КОТЕНЯ ПРИЧИНОЮ ПОЛІТИЧНОГО СКАНДАЛУ.

В цих днях у Парижі, як повідомляє Офіор, трапился цікавий факт: котеня викликало великий політичний скандал. Недавно в Парижі заснували російське товариство під назвою „Вільна Трибуна”, яке збирало біля себе головним чином т. зв. молодоросів і яке влаштувало щотижневі вішля на політичні теми, після яких кожний міг дебатовати, як хотів і про що хотів. На останньому засіданні „Трибуни”, сам голова товариства мав виклад про політичні напрямки на еміграції при численній аудиторії, яка збиралася йому опонувати. Нараз під столом президиї з'явилася котеня, яке зачало гратисити його черевиком. Аудиторія зачала зпочатку сміятися, а затим голосно посміялася, чим промовець був зпочатку здивований, згодом ображений. Але чим більше він гарячівся та рухав під столом ногами, тим більше котенячко ловило його за черевик. Аудиторія вмирала зі сміху. Нарешті промовець та президиї почали лаяти збори, які, забувши про котеня, зачали їм таксамо відповідати. Ледви не дійшло до бійки. Збори розійшлися в напруженому настрою, і кажуть, що через опозицію котеняти російська „Вільна Трибуна” припинила свою працю.

ТУРИСТИЧНИЙ ЗАХИСТ НА ЧОРНОГОРІ.

У грудні м. р. відбулося відкриття захисту для туристів на Костриці у східній Чорногорі, Побудованого заходом польського пластового союзу. Крім представників влади на відкриття прибуло багато осіб із спортивного і туристичного світу.

НОВИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ ГІМН.

Італійська преса повідомляє про великий успіх нового італійського гімну, присвяченого Мусолінієві. Словом написав Муччі, музику Салюста. Нова пісня визначається боевим полетом і здобуває собі щораз більшу популярність. Кожна строфа нового гімну кінчиться рефреном: „Сальве, о Дуче, делія патрія”.

ЛЮНАПАРК І КРАДЕНІ ЖАРІВКИ.

Панове Норберт Сайбель і Нахт Тадеуш у Львові є співвласниками великого підприємства, що називається „Люнапарк”. Концесія цього місця радості є власністю „Звіозку Стшелєцького” в Бересті над Бугом, а згадані панове вдержавили її за місячним чиномом 500 зл. Щоб інтерес менше коштував, вони постійно купували великі жарівки до освітлення, що походило з крадіжкою з залізничних магазинів у Самвалі залізничне знакування з борі. Хемічними засобами усували жарівки. Шкода П.К.П. виносить кількасот злотих. В зв'язку з цією справою переведено арештування одного залізничника в Самборі й власників Люнапарку, Сайбеля й Нахта.

КРИВАВІ ЖИВНА НА СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„Вісти”, офіційний орган комуністичної партії советської України, поміщує звіт про життя такими словами: „Цьогорічне живно більше як то-річне (1934), але зерно ми дістали при помочі конфіскації, борючись без милосердя та безцінно з ворогами советського устрою”. Значить іншими словами, большевики грабували хліборобам збіжжя під загрозою насильства. — Скільки українців згнуло при тім, Бог один знає.

ВІЛЬНА ТОРГОВЛЯ В СОВЕТАХ.

Вимоги реального життя привнеюють большевиків відступати від нерезальної комуністичної теорії. Від нового року в Москві та інших великих советських містах відкрили перші харчеві склепи на основі вільної торгівлі. В будинку вогтелю „Москва” відкрито новочасний склеп під назвою „Люкс”, зі всіма харчевими товарами. До найвибагливіших включено. Покинув цей склеп доступний тільки для чужинців, бо ціни в рублях такі високі, що пересічний громадянин може про ті харчі тільки мріяти.

КРАДІЖ СУДОВИХ ДЕПОЗИТІВ.

До відділу депозитів у городському суді в Дрогобичі дісталися невідомі вломники й забрали більшу кількість депозитів. Тепер судова комісія розглядає стан депозитів, щоб устійнити втрачу.

МАЛОЛІТНІ ЗЛОДІ.

18 листопада й 2 грудня м. р. невідомі злодії обікрали виставу торгівлі зброєю Л. Беньковського при вул. Академічній ч. 3 у Львові. Забрали ріжних річей на яких 400 злотих. Шойно тепер поліцією слідство 12-літній Юрій Бойко і його 14-літній брат Альфред з Тернополя, де їх мама є працюючою. Приїхали оба до Львова й тут, найчастіше на Академічній площі, простирали руку по милостиню, кради, що попаля, а почували по сходах і завужках. Крадені річі продавали на касерам. Молодшого злодійчука поліція відшупасувала до Тернополя під нагляд матері, старшого заведствлять до попереднього заведення в Передільниці біля Добромиля.

ГРАБІЖНИКИ.

Рогатинська поліція зліквідувала шайку грабіжників, що нападали й грабували в кількох селах. Арештовано 11 парубків з Німшиною і Перловець.

ЩАСЛИВА РОДИНА.

У Величці відбувся перед кількома днями зїзд спадкоємців по мільонері І. Стржелецькому, що вмер недавно в Англії. На зїзді явилася 44 спадкоємці з родини Стржелецьких і Зуських, що живуть у Величці, Бохні й Освенцімі. На кожного з них припадає по два мільони зл. Покійний спадкоємець, сін селянина із Тшамасце, пов. Ліманова, був спершу малим урядовцем. Вивчившись англійської мови і призбиравши трохи грошей, виїхав перед світовому війною до Англії, де доробився великого маєтку. А що вмер, не лишивши заповіту, маєток був поділений між його родину.

МИГАЛЬ ГОВОРІВ ТРИ ГОДИНИ ПО ПРОМОВІ ПРОКУРАТОРА

ЛЬВІВ. — З дальших звітів про варшавський процес виходить, що по промові прокуратора з усіх підсудних говорив тільки один Мигаль, і то три години, вьяснюючи своє відношення до ОУН та своє заломання. Застерігся, начеб себе хотів боронити, і заявив, що йому байдуже, який випаде присуд. Подав, що тактичні промахи ОУН спричинили його заломання, але саме те, що він про це явно говорить, виїде ОУН на добре, бо вона зможе перевести ревізію своєї тактики. Щодо терору, Мигаль заявив, що вважає його потрібним, однак він мусить бути обдуманий, а вбивство Бабія вважає необдуманим актом. Думає, що саме добро ОУН спонукує його зложити таке зізнання. Каже, що в ОУН працював, вложивши в неї всю свою душу й відданість. Заявляє, що в ОУН працював для волі й незалежності України. Це була ціль і мрія його життя. Вертається спогадом у дитячі літа, коли то в день 1-го листопада 1918 р. в Снятині виписала вчителька на таблиці слова: „Україна воскресла!”, а він сам під диктат учителя написав: „Ми, українські діти, завсіди всім серцем любитимемо рідний край”. Оті слова — сказав Мигаль — це його „вірую” й легітиміація. Ті слова завжди пам'ятав, а забув за них тільки раз у житті, а саме в січні, лютім і березні 1935 року, коли то, зізнаючи в слідстві, душевно заломився. Заявив теж на суді, що волів би був бути вбивником польського міністра Перацького ніж стріляти в українця, яким був убитий Бачинський, котрого ОУН підозривала, що є на службі польської поліції.

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ — ПОЛЬСЬКИМ СУДДЯМ У ВАРШАВІ.

ЛЬВІВ. — Ще досі говорять про промову д-ра В. Горбового, одного з українських оборонців у варшавськім процесі. Як відомо, польський прокуратор буде вносити обвинувачення проти д-ра Горбового за його оборону підсудних. Д-ра Горбового покарано грубою гривною і не дали йому змоги докінчити мову. В своїй мові сказав він польським суддям таке:

„Не роби ближньому того, що вчора тобі було неміло, і не позбавляй ближнього радості його життя, коли не маєш абсолютної й певної причини”.

ЗНОВ ЗА УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

ЛЬВІВ. — Відбулося засідання всіх секцій Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, на яким головною темою нарад була справа українського університету на західно-українських землях під Польщею. Рішено пригадати польському урядові, що ще досі не виконано в Польщі такі польського вже закона з 26. вересня 1922 р. про автономію, як теж не пороблено ніяких кроків, щоб осунувати у Львові український державний університет. ПОЛЬЩА ЗАПОВІДАЄ ВИДАЛЮВАННЯ УКРАЇНЦІВ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Офіційна Польська Агенція Телеграфічна доносить, що Чехословацкіна дали видалювати з Моравії й Шлеська поляків. Від 1. січня, як каже комунікат агенції, видалено зі згаданих земель 150 поляків.

Разом з тим агенція заповідає, що в найближчому часі, згідно з заявами чеської преси, видалять із Закарпаття коло 500 галицьких українців, що були жовнірами Української Армії, а тепер є „польськими гіроржанами”.

НОВИЙ ЗАСУД УКРАЇНСЬКОГО „ТЕРОРИСТА”.

ВАРШАВА. — В Луцьку відбувся процес проти українських революціонерів, обвинувачених за підготову замаху на життя волинського воеводи Юзефьвкого. Головного підсудного, Куча, засуджено на 9 літ тюрми.

КУРС ДИРИГЕНТІВ.

САМБІР. — Закінчено двомісячний курс диригентів, що його зорганізувала філія „Просвіти”. Переведено іспит із теоретичної та практичної підготовки курсантів і роздано свідоцтва учасникам з ріжних сіл повіту.

МУЗЕЙ У БЕРЕЖАНАХ.

БЕРЕЖАНИ. — На сходах громадянства рішено осунувати в Бережанах музей під назвою „Український Національний Музей ім. д-ра Андрія Чайківського”.

ЗА ВБИВСТВО ПОЛЬСЬКОГО ЖОВНІРА.

ЛУЦЬК (Волинь). — В окружнім суді відбулася розправа проти Паньська Дзюми та Гриця Войтюка за вбивство польського вояка в 1920 р. за реквізицію підвод. Дзюму засудили на 15 років, Войтюка на 8 років тюрми.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ КРАМНИЦІ.

ЛЬВІВ. — У Львові засновано нові українські крамниці: електротехнічне й радіове приладдя інж. Богачевського та робітню жіночих капелюхів „Міка”.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи“: BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERgen 4-1016. 4-0807.

За кождо зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади надієжит посылити гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПЕКУЧЕ ПИТАННЯ

У той час, як конгрес ухвалював як найбільше пекучу справу нинішньої внутрішньої політики краю закон про виплату бонуса ветеранам, так звана рада добробуту міста Нью Йорку виступила з заявою, що звернула краєві увагу на іншу справу, й немовби спитала край, чи не є це одна з найважливіших справ Америки. У цій заяві „рада добробуту“ подає до відома факт, що в місті Нью Йорку є тепер коло 390,000 молодих осіб у віці від 16 до 25 літ життя, що здібні до роботи, але їм знайти не можуть. Є це вповні одна третина молоді в поданому тут віці. Отже рівно одна третина не має роботи.

Здавалось би може комусь, що це чисто нью-йорська справа, себто справа, що не дотичить інших міст. Хвиля застанови вистарчить, щоби переконатися, що це не льокальна справа Нью Йорку, але справа цілого краю. Таксамо стоїть справа з працею молоді не тільки в Нью Йорку, але просто в кождім місті Америки. Крім того, якби навіть було інакше, якби одна третина молоді сиділа примусово без праці в одному тільки Нью Йорку, а в інших містах було краще, то ця ньюйорська молодь скоро полила би в інші міста, бо відомо, що риба пливе, де глибше, а людина, — де краще.

Здаватися б могло теж декому, що безробіття молоді це справа самої тільки тої молоді. Однак тут хвиля застанови показує, що примусове безробіття відбивається тяжко на молоді, а посередню на цілій суспільності. Багато молодих людей, не можучи знайти нормальної нагоди для вияву своєї енергії, пускається на різні неморальні прояви, як авантюризм та злочинство. Багато деморалізується полово, бо шукає на тому полі виладування енергії, що не має виходу в нормальній праці. Багато з них попадає в руки поліції, судів, у в'язниці, в доми поправи, шпиталі й доми божевільних. Ці інституції мусить удержувати громадянство своїми податками. Отже безділя молоді відбивається й на людях, котрі дітей не мають, і на людях, котрих діти працюють.

Що буде з тою молодю, як вона не буде працювати довгий час? Коли стверджено, що безробіття деморалізує дозрілого робітника, котрий уже працював і набрався ріжних робітних звичок, то що ж тоді говорити про молодю людину, що, вийшовши зі школи, не дістала навіть нагоди працювати й набиратися звичок праці? Чи не є це одно з найбільших питань сучасної суспільності подбати за нормальне життя для цих молодих людей, за нормальну роботу, яка дала б їм постійний прихід та основу повести нормальне життя, себто спертися на власну працю й zorganizувати свою родину?

Якщо суспільність має ріжні претенсії до молоді, то чи таксамо молоді не є оправдана піднести такі претенсії до суспільності? Що буде з молодю, якої оправдані домагання не знаходять признання?

А. Швед.

КУРЯЧА ВІЙНА

(Оповідання).

(3)

Коли вже настала студія, Маланка взяла всі курки до хати і умістила їх під ліжком. Софрон мусив зробити нові штахетки, якими жінка обгородила курник під ліжком. Через ті голендерські мусів між шаблями поробити більш відступи, щоби влізлися більш від звичайних курок головки, коли курки їли з приставленого до огорожі коритка. Тепер Софрон не перечився з жінкою. Він сам, коли ще був малим хлопцем, бачив, як його мама на зиму брала курки до хати. Він знав, що як хто хоче, щоби курки були добрі квочки, то мусить мати тепло.

Коли Текля Бартючка побачила, що сусідка бере курки до хати, вона й собі зробила так, хоч до цієї пори ніколи цього не робила. Курки все зиму валили в курник при стайні. Тепер годі дозволити, щоби під весну Маланчині квочки скорше виводили курятя як її. І не можна дозволити, щоби молоді курки сусідів неслися скорше, як її курки.

Не так вийшло, як Текля Бартючка хотіла. Маланчині молоді курки стали нестися скорше. Не лізніше як всім

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДЮ У ВАРШАВІ

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРІВ.

(З львівського часопису „Українські Вісті“).

Нарада одного з адвокатів з Фединою у Данцігу?

В актах Сеніка є письмо Федина з Данціга до Сеніка у Празі. Федина повідомляє, що грихав до нього з Польщі один адвокат, якого назвища прокуратор не подає. Цей адвокат — пише Федина — зголосився до нього у звязку зі сподіваним процесом Малти (?) і заявив Федині, що, не знаючи директив організації, які постійно змінюються, не знає, чи ті або інші вчинки підсудних вважати марними і нерозважними, чи говорити про них так, якби вони взагалі існували тільки в думі прокуратора. Чи знову підкреслювати силу зорганізованого націоналістичного руху на українських землях. З такими можливостями звертається до організації адвокат, що зрештою від організації стоїть дуже далеко. Не знаю, чи в цій незаметній перемиській справі стосувалися до методу, але знаю, що її могли стосувати й тоді і пізніше.

Тепер друга справа з того самого архіву Сеніка. Відбувається трагічна розправа за вбивство посла Голука. Вбивство виконано в серпні 1931, розправа відбувається щойно у вересні 1932. Довгий час не знали, хто вбив лос. Голука. В міжчасі вбивають знову старшину поліції, вбивника нема. Приходить Городок; двох боеків засуджують на смерть і виконують присуд. Перед смертю вони признаються, що вбили Голука.

Існує документ, який говорить, що у звязку з обороною висунули план, щоби прийняти, що Голука вбила поліція. Щоб відвернути увагу від подій, що були в серпні і вересні 1930; йде тут про саботажі і лаціфікацію. Хотіли мати за свідка Віру (значить Коновальця) та фактичного керманіча нападу зза кордону, значить Гнатова. На думку адвоката, що таке проектував, мали вони ставитися перед судом, очевидно, забезпечивши свою свободу, та щоби свідомо у суді знізвати неправду. Адвокати хотіли закинути поліції також останній напад на комісаря (йде тут мабуть про Цеслячука у звязку з Ничем). Краєва Екзекутива під прово-

дом Бандери не згодилися. І знаю, чому. Та це не змінює суті речі, бо був хтось, що цього хотів, і були в цій справі наради.

У самбрському процесі скажано собі, що підсудні не будуть атакувати пос. Голука, оставляючи це ПУН і проведові, поділюючись у цей спосіб ролями. У краю це було небезпечно для підсудних, тому зробить це ПУН, який є за кордоном та якому ніщо не загрожує.

Чи це справи, які стрічається в суді, де адвокатык присяга й добра віра? Все робиться під гаслом: щоби тільки на окупованих землях не було спокою, щоби трвала постійна революція і повсякчасний неспокій. Це засада, що мабуть усе освячує.

Що прокуратор закидає д-рові Горбовому.

Думаючи про ці справи, я студіював передовсім акти справи і знайшов в архіві Сеніка гарний псевдонім, який мене примусив застановитися. А коли я глянув на дописку, то не вірив. Тут ми вже в хаті; це вже хтось, кого знаємо; це напевно хтось із тієї розправи.

Пізніше у звіті з діяльності поодиноких окружних і повітових ексекутив ОУН я знайшов уступ, що відноситься до повіту Долина. „Долина представляється зле, бо там із вини Горбового, який нічого не робить, не ведено систематично організаційної роботи“. Це написав про нього пан Бандера, його зверхник і командант, але як дуже він його здискваліфікував. Яка соромна є ця опінія, і то так недавно, в липні 1933 р.

Зазнайомившись з тим, що діється за кулісами, перейдім на сцену. Пригадаймо собі, панове судді, які це були внески, що їх зголюшували оборонці, які демонстрації і запити. Треба би зачати від дуже комічного епізоду.

ОУН, чи ОНР?

Учась ОУН у вбивстві мін. Перацького для нікого вже не може бути сумнівна. ОУН сама призналася до того, і відколи знайшли бляху та інші частини. На основі цих двох

стовпів можна би збудувати вже ціле обвинувачення. Це зробила ОУН, це зробила УВО. Далі прокуратор згадає про телефонат від Мосдорфа, в якому сказано, що буде записно, коли міністер його нехай не приймає — півтори до двох годин перед атентатом. Опісля поставлено внесок, щоби вивіати Мосдорфа на свідка, а адресу його вкаже поліція. Навіщо це? Або ОУН або ОНР. Чи прокламції бачили ми в актах? Хто признався до вбивства перед закінченням слідства? Отже міністра вбило ОНР, а до вбивства призналась ОУН, це й помогла ОНР приладдям, які зробила бомбу? А може п. оборонцеві залежало на сугестії, нібито є щось спільне між ОУН і ОНР. Щойно зізнання свідка Мосдорфа вияснили, що йшло про замкнення „Штафети“.

Це можна назвати судовою анекдотом, та всеж воно має неприемний посмак. Зовсім безосновно кинено підозріння, і то на поляка, що вбив польського міністра. Оборонець має необмежене поле, коли має добре боронити загроженого клієнта. Аж е-де-кі-ме-жі. Та тут іде про що інше, а саме, щоби так болочу справу закламутити, щоби хтось сумнівався таксамо, як на розправі за вбивство Голука. Годі цього не осудити. Говорено тут, щоби вивіати інформатора, щоби атмосфера прочистилася, щоби умовини були такі, які уявляє собі друга сторона. Та тут були ще й інші інциденти: зголюшувано внески на основі рецепти, коли мається перед собою багато карток і починається читати: прошу покликати свідка, який ствердить це й те, хоч згори передбачають, що суд такого свідка не допустить. Ці питання і вети-ти“. Це написав про нього пан Бандера, його зверхник і командант, але як дуже він його здискваліфікував. Яка соромна є ця опінія, і то так недавно, в липні 1933 р.

Зазнайомившись з тим, що діється за кулісами, перейдім на сцену. Пригадаймо собі, панове судді, які це були внески, що їх зголюшували оборонці, які демонстрації і запити. Треба би зачати від дуже комічного епізоду.

Учась ОУН у вбивстві мін. Перацького для нікого вже не може бути сумнівна. ОУН сама призналася до того, і відколи знайшли бляху та інші частини. На основі цих двох

дерські покладки.

— Що правда, в місті платять добре, — відповів Тринка. — Лиш треба знати, що саме дуже багато коштує, — дала Бартюкою. — Лиш порахуйте, скільки зідять такі великі, гарні курки! Пшениця марнується.

— Очевидно, що треба їм добре давати їсти, як мають нестися. Та пшениці вони не їдять. Маланка варить полову з бараболяними лушпиннями, мішає, пацькається. Коло того має більше роботи, як з нашим власним харчем.

— Воно було би дуже гарно, як би так було, — казала Текля хитро-солонко підсміхаючись. — Щоби там ваша Маланка не варила, мішала, пацькала, то в таких часі, коли курка на дворі ні зеленого стебельця, ні червачини не знайде, треба їй дати щось більше, як полову і бараболяне лушпиння, як хочемо, щоби вона не снілася. Лиш потрудіться на стрих і гляньте в скриню з пшеницею. Побачите, що потрібне, щоби курки неслися так, як несуться ваші голендерки... Такі великі! Яка мені користь з корови, що добре доїться, коли вона переверне повний скопець. Таке я могла би сказати про ваші курки. Яка користь з того, що вони так добре несуться, коли вони зіддають всю вартість своїх яєць. Мої кури, звичайні, хлоп-

ські, що правда, цього року ще не дали мені одного яєчка, та зате їх ложива мене нічого не коштує.

Тринка хотів щось відповісти, та надійшов Бартюк з фляшкою. Тринка взяв горівку і відійшов. Це, що сусідка йому сказала, не дало йому спокою. Потракував краєця горівкою і зараз пішов на стрих, щоби заглянути до скрині з пшеницею. Бартючка не брехала. В скрині пшениці вже було дуже мало, бо ледви троха на дні. З тої скрині жінка брала перед Різдовом на кутю. Хоч на кутю пішло багато, бо від Тринків гості ніколи не відходили голодні, то всеж таки аж так багато не могло піти. Коли зійшов до пекарні, не видержав і промовив до жінки:

— Ти! Я був на стриху. Пшениці в скрині вже майже нема. Пшениці куркам ти не давай!

— Чи ти видів, щоби я куркам давала так багато пшениці? — спитала Маланка сердито.

— Ні, я цього не видів. Я лиш...

— Хто тобі сказав, що я куркам даю так багато пшениці?

Софроніві зробилося, наче би мав повну сорочку ідких мурашок.

(Далі буде).

підла брехня і справді треба було великого самовідречення, щоби таку тему з тамтого боку підхоплювати і завдавати питання.

На яких доказах ґрунтується акт обвинувачення.

На яких доказах ґрунтується обвинувачення? На свідках, на т. зв. річевих доказах, які тут були теж довго і було їх так багато, на актах Сеніка, із яких витяг займає п'ять томів — 1,000—2,000 сторінок, кінці на самих підсудних. Коли є подвійний фронт, треба збирати з одного боку орудчотого, щоби його вбили, а з другого боку треба виминати за це кари. Тепер почали тут таку гру, щоби усі докази по черзі повалили, здискредитувати та знищити. Не тому, щоби можна мати надію на успіх, не тому, щоби суд міг цю справу брати поважно, лише для цих поза дверима, поза салею.

Акти Сеніка не важкі для присуду.

Коли маю бути щирий, то акти Сеніка не мають більшої вартости для цих 12 підсудних. Доля підсудних без цих актів була би така сама, слідство було би замкнене з такими самими внесками, акт обвинувачення за виїмком кількох чи кільканацятьох сторінок, і такі самі були би присуди. Ці акти для цих людей мають лише таке значіння, що відслонюють генезу вбивства, організаційне тло, та зображають середовище. Зрештою, що й годі заперечити, акти ці великоцінні, як документи, що доказують, чим є ця організація, що так скажемо, в однострою і без однострою, які її ходи і виходи, фінанси і рахунки, інспірації і пружини, помічники і союзники, а передовсім, яка її мораль.

Не можна дивуватися, що вхопилися тут усіх дозволених і недозволених засобів, щоби ці акти здискредитувати.

Прокуратор запевняє про автентичність документів з т. зв. архіву Сеніка.

І наго поспилися назвища достойників: міністрів Чехословаччини, Німеччини і колишнього міністра, д-ра Д. Завніюса з Литви. Цей список неповний, бо не поставили внеску, щоби суд перслухав Сеніка. Хай би прийшов і заявив нам, що це його акти. Такого внеску оборона не поставила. Навіть Сенікові, знаменитому конспіраторові і коли-

шньому командантові на Польщу, який є призначений до брехні, супроти тих доказів не перейшла би брехня крізь горло.

Автентичність архіву Сеніка.

Тут говорилось, що як довго не знаємо, в який спосіб архів попав у руки певности, — заявив один з оборонців — чи ті документи є автентичні. Другий з адвокатів заявив, що хоче перевести доказ, що ці акти не вийшли з Чехословаччини — це одна теза; друга, що є сфальшовані. Якщо оборонці запевняють, що акти не походять з Чехословаччини, в такому випадку походять з Польщі. Якщо запевняють, що їх сфальшовано, виходилоб, що їх хтось сфальшовав. Цього закиду не можна розглядати поважно. Існує історичний закон і є деякі межі. Якщо тут приходять свідок, польський майор, і рішучо запевняє, що ці документи є автентичні та походять з архіву Сеніка і ясно, що не можна виявити способу, яким чином вони попали до Польщі, то годі не прийняти, що вони є правдиві.

Зрештою якунебудь сторінку відкріємо, ці листи, протоколи, рахунки, свистки, словом, усе те, що нібито є сфальшоване, мусимо ствердити, що ті документи не є зовсім ревелюційними для цієї справи. Як що вже фальшовано, то хіба тому, щоби чимсь ударити. Тимчасом ніякого такого документу нема; хіба можна би до таких документів зачислити звіт Коновальця про розмову з Завніюсом. Чи є в тих документах щось неправдоподібне і хочби посередньо не знаходило підтвердження в інших даних про Коновальця, Сеніка, Литви і т. д. — знов нічого подібного.

(З львівського щоденника „Новий Час“).

Отже — говорить далі прок. Желенський — нема в тих актах ані позитивної, ані негативної ревелюції, хоч є багатство. Дальше заходить питання, як нам ті акти представляються. Отже є там низка документів, які маємо сфотографовані, й кількості таких, що їх маємо в оригіналах. Хоч при тій нагоді підкреслити, що знову помилово й невірро ставила тут оборона тези, щоби щось скаламутити, кажучи, що ті фотографії не мають відповідників в оригіналах, отже викликають підозріння. Тимчасом є тут згадка, в якій слідчий суддя, з порівняння фотографії з оригіналом, стверджує, що зпоміж 534 відтінків тільки 113, а крім цього 24 окремі відтінки знаходять відповідники в оригінальних документах; для мене є певне, що в тих актах є більше оригіналі, ніж фотографії. Є низка документів, які сфотографовано, причому потім показалося, що існують також оригінали, які влучено до актів. Ті фотографії зроблені не з копій, а з оригіналів. Є там мова про виїзд Підгайного на приказ Коновальця, переказаний Федині до Данціга, щоби при допомозі кількох політків виблагати в швайцарському посольстві, щоби побігти виселенню Коновальця з Женевы. То було так назване, але коли ми запитали про те Підгайного, він potwierдив нам це. Підгайний говорив теж про військові курси, уладжані в Данцігу. Є й на це докази в актах Сеніка. Подібно в справі Онисчука, свідка, який багато вяснив, годловно на тему Гнатківської. Потвердив це підсудний Мигаль. А далі?

(Далі буде).

Обурений. Малий Юрчик оглядає свою новонароджену сестричку і каже: — На це то є гроші, а на авто, якого я вже так довго прошу, то грошей нема!

Відвернулася і стала роздвигати погасячу грань, хоч огонь вже був непотрібний. Кава була готова.

Маланка стояла за нею і ще хвилю держала витягну до неї руку з яйцем. Текля далі дула завзято і порпала в грані гачком. Коли цьому не було кінця, Маланка відвернулася і пішла до своєї кімнати. Сталось перший раз таке, що одна сусідка прийшла до другої, коли кава була готова і суїдка не запросила її. Маланка прикусила губу, та не сказала нічого.

По кількох днях у Маланки неслися вже всі голендерки. Маланка що пару днів посилала їх до міста і дуже добре продавала. Люди рвалися за яйцями Тринчихи і переплачували їх.

А Маланка подбала, щоби все те не лишилося тайною перед приятелькою. Коли Текля чула, що розказують про яйця приятельки, то її серце боліло. Її курки ще ніяк не показували, що й для них повинна би вже прийти пора нестися. Хоч Текля що динни обшупувала їх, не було жадної позначки. Не помагаю й те, що держала їх під ліжком тепло, та потайно підкидала їм пшеницю і хліб.

Коли Текля побачила Маланку, відверталася, або відходила. Корови Бартюків і Тринків стояли в одній стайні. Раньше

Текля і Маланка доїли корови в одній хаті. Тепер ні раз не зійшлися, коли йшли до стайні, або назад. То Текля хотіла так. Маланка погадала собі: — Я без неї можу жити. Нічого не тягне мене лізти їй в дорогу.

Тринка замовив був до хати краєця, щоби дещо поперероблював, дещо ушив з нового. Такого краєця треба добре годувати від хвилі, коли переступить поріг до хати, аж до хвилі, коли запре за собою двері. Треба добре давати їсти, ще ліпше пити. Як ні, то знеславить господаря на цілу околицю. Зробити його блискучою нуждою, брудним скупарем. Краєць прийшов дняну скорше, як зобов'язав був. Його треба було зараз вступити почастивати горівкою. Горівки дома ще не було, бо Софрон не сподівався, що той гість приїде скорше, отже вчора привів решту і свіжої ще не привіз. Хотів задержати в околиці добре ім'я, отже скодав до Бартюка позичити бодай квартиру горівки.

Підручна фляшка Тимка була також порожня. Більший запас горівки був у барилі в коморі. Тимко взяв Софроніву фляшку і пішов до комори по горівку. Теклі ніяково було мовчати. Щоби щось сказати, промовила: — Маланка скоро, вилонить скриню гіршими за свої голен-

дерські покладки.

— Що правда, в місті платять добре, — відповів Тринка.

— Лиш треба знати, що саме дуже багато коштує, — дала Бартюкою.

— Лиш порахуйте, скільки зідять такі великі, гарні курки! Пшениця марнується.

— Очевидно, що треба їм добре давати їсти, як мають нестися. Та пшениці вони не їдять. Маланка варить полову з бараболяними лушпиннями, мішає, пацькається. Коло того має більше роботи, як з нашим власним харчем.

— Воно було би дуже гарно, як би так було, — казала Текля хитро-солонко підсміхаючись. — Щоби там ваша Маланка не варила, мішала, пацькала, то в таких часі, коли курка на дворі ні зеленого стебельця, ні червачини не знайде, треба їй дати щось більше, як полову і бараболяне лушпиння, як хочемо, щоби вона не снілася. Лиш потрудіться на стрих і гляньте в скриню з пшеницею. Побачите, що потрібне, щоби курки неслися так, як несуться ваші голендерки... Такі великі! Яка мені користь з корови, що добре доїться, коли вона переверне повний скопець. Таке я могла би сказати про ваші курки. Яка користь з того, що вони так добре несуться, коли вони зіддають всю вартість своїх яєць. Мої кури, звичайні, хлоп-

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

АМЕРИКАНСЬКА МІРА ТЕПЛОТИ.

У газетах тепер можна часто читати донесення про погоду, а в них донесення про морози. Донесення про мороз подані в ступнях Фаренгайта, що рижніться від ступнів на термометрі (приладі до мірення температури). Цельзія, що його звичайно вживають в Європі.

Ріжниця між цими термометрами така: на термометрі Цельзія температура, при котрій вода замерзає, зазначена 100 ступнів. На термометрі Фаренгайта температура, при котрій вода мерзне, зазначена як 32 ступні, а температура, при котрій вода парує, зазначена як 212 ступнів.

З цього виходить, що ступні Фаренгайта менші, бо на 100 ступнів Цельзія припадає 180 ступнів Фаренгайта. Іншими словами, термометр Фаренгайта подає багато менші вагання температури, як термометр Цельзія.

Крім цього через те, що на термометрі Фаренгайта точка мерзнення подана як 32 ступні, його вигідніше вживати в краях, де нема сильних морозів,

МОРОЗ ОДИН, ТІЛЬКИ МІРА ІНАКША.

Позатим між двома термометрами сутньої різниці нема. Себто, як один так і другий це тільки прилад до мірення температури, і коли хто знає відношення між мірами на однім і на другім приладі, той без труду може переміняти ступні одного на ступні другого.

Як хто має переміняти ступні Фаренгайта на ступні Цельзія, а їх більше як 32, то відймає від числа ступнів 32, множить це через 5 і ділить через 9. Отже коли термометр Фаренгайта показує 50 ступнів теплоти, то ступні Цельзія дістаємо так: $50 - 32 = 18$; $18 \times 5 = 90$; $90 : 9 = 10$. Отже 50 ступнів Фаренгайта то 10 ступнів Цельзія (теплоти).

Коли термометр Фаренгайта показує якусь температуру нижче нуля, то до числа ступнів Фаренгайта додаємо 32, суму множимо через 5, а це ділимо через 9. Наприклад, 50 ступнів Фаренгайта нижче нуля: $50 + 32 = 82$; $82 \times 5 = 410$; $410 : 9 = 45.5$. Отже 50 ступнів Фаренгайта нижче нуля це $45\frac{1}{2}$ ступня Цельзія нижче нуля (морозу).

І так далі.

Нема в цьому ніякої магії, ні чарівництва, навіть ніякої штучної механіки. Очевидно, як хтось буде думати, що тут термометр це якась химерна штука, як наприклад бзина з чортом у середині, той ледви чи коли зрозуміє щось про мірення теплоти й холоду.

НЕ СЛІПІ ГОРШКИ ЛІПЛЯТЬ.

Слово „термометр“ — греське слово, зложене вченими штучно з двох слів, з котрих одно, термос, значить теплота, а друге, метрон, — міра. Отже це стільки, що: тепломір.

Греське слово, як звичайно, теж страшить людей. Якби люди говорили просто „прилад до мірення теплоти“ або „тепломір“, то й справа ця не була б обвіяна лясним чаром тайни.

ТОДІ, ЯК МИ МЕРЗНЕМО.

Коли уряд погоди Злучених Держав ноче на міжнароднім мості між Злученими Державами й Канадою коло Форт Франсис, Онтаріо, 56 ступнів Фаренгайта нижче нуля (себто майже 49 ступнів Цельзія), в Буенос Айресі, в південно-американській республіці Аргентині, термометр показував 94 ступні теплоти Фаренгайта (себто 34 ступні теплоти за Цельзієм).

Це може виглядати на газет-

ну „качку“, але це так воно й є: на південній півкулі землі зима припадає тоді, коли на північній (де Європа й Злучені Держави) є літо; а літо там тоді, коли тут зима.

ЯК БЕНТЕЖИТИ ЛЮДЕЙ.

У цікавім старокраєвім „Календарі для всіх на 1936-тий рік“ поміщена стаття „Чого не слід говорити дітям?“

Наголовок не каже: не годиться, але: не слід.

У статті пишеться: „Віденське виховне заведення д-ра Степані Горовіч і Аліції Фрідман, що використове всі досвіди індивідуальної психології, радить батькам та виховникам не вживати до дітей спеціальних зворотів, бо вражіння дитинства вирішують іноді ціле життя!“

Між іншим стаття не радить уживати до дитини таких висловів:

„До цього ти не маєш найменшої здібності!“

„Діти цього не розуміють!“

„Дівчата не потребують багато знати!“

Редакція календаря каже, що кожний з висловів, що їх не радить вживати, забиває в дитині відвагу, ініціативу, завзяття, самопошану, витривалість або охоту.

Що вбивають у дитині згадані вище три вислови?

ГРОШІ — ГРУНТ.

У місті Гемпстед, на Лонг Айленді, має відбутися незадовго заходами Ньюорського університету „форум“ на тему: Ми й наші гроші.

„Форум“ — це латинське слово, що первісно значило стільки, що ринок або торговця. Тут воно означає: свободна дискусія, в котрій кожний висказує свій погляд.

„Форум“ про гроші почнеться у вівторок, 18-го лютого, та буде відбуватися кожного наступного вівторка впродовж 8 тижнів. Будуть висказувати свої погляди: професори народної господарки, губернатор ньюорської біржі й інші знавці грошевих справ.

Пишеться в проспекті курсу, що людям звичайно здається, що вони про гроші знають усе, що знати їм треба. Тимчасом, як у всіх інших справах, так і в цій справі, те, що називається знанням, це вислід „чуттєвих і поспішних узагальнень“.

ХТО СПИШИТЬ, ТОЙ ЛЮДЕЙ СМІШИТЬ.

Узагальнення — це роблення висновку з одного або кількох фактів. Чуттєві узагальнення — це загальні висновки, зроблені на основі почувань. Себто, людина про якусь справу не має ніяких розумових даних робити якісь висновки, але вона їх робить, бо має про справу без фактів якісь почування.

Що значить робити поспішні висновки, відомо. Маємо гарний приклад з недавнього проголошеного відкриття ліку на біль зуба. За перший день його пробовано кількості разів, а проте лікарі заявляють, що цього ще замало, бо хоч лік показується добрим у тих випадках, то не знати, чи не трапляється ще випадки, в котрих він не буде добрий.

Так обережно поступає при робленню висновків думуюча людина. Недумаюча людина, звісно, робить висновки на основі кількох фактів, а то навіть без кількох фактів, просто на основі свого почування. Та відомо, що такі висновки не мають значіння ні для неї ні для інших людей. Хто додому правцює, той часто в дома не ночує.

Добре їм так.

— Вчора співав я в Клапухів більше як годину.

— А добре їм так! Я їх так же терплю, цих Клапухів!



ЗАМОВЛЯЙТЕ У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“ КОРОТЕНЬКУ

ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

для дітей у чотирох частих з дуже гарними ілюстраціями М. Фартуха.

- 1-ша книжечка: КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО 20
- 2-га книжечка: ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА 20
- 3-тя книжечка: КОЗАЧЧИНА 20
- 4-та книжечка: УКРАЇНА В НЕВОЛІ 20

З тої коротенької Історії України ваші діти пізнають бувальщину рідного краю й народу в тих славних часах, коли існувала велика Українська Держава й коли опісля опинилася в неволі.

Хто замовить усі чотири книжки разом, дістане їх за 75 ц.

„СВОБОДА“ 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ІТАЛІЯ БОРОНИТЬСЯ

Економічних санкцій проти Італії, вироблених у Женеві, нема як уникнути. Італія готується героїчно не тільки їх витримати, але і в свою чергу пімститися якомога сильніше на санкціоністах. „Ми будемо зруйновані, кажуть вони, але відповідальність за це паде на інших, що в свою чергу нічого з нашої руїни не виграють, а тільки потерплять“. Я вже писав вам раніше про різні заходи, що їх вживає італійський уряд задля кращої оборони країни від наслідків економічної блокади. Ми їмо маємо вже тільки п'ять днів на тиждень. Можливо, що істимо пізніше тільки три дні на тиждень, але це нікого не журить. Макаронів не бракує. Ярини таксамо. Овочів таксамо. А при сучасних теоріях про вагу вітамінів для розвитку життєвої енергії та про злий вплив м'яса, якщо ним зловживають, на нервову систему та на стан кишок, обмеження на м'ясі видається вартим засобом для оздоровлення затроєних організмів.

Тепер усі державні та громадські установи почали тут працювати на так званому безперервному — розписі годин; раніше працювали фактично цілий день від дев'ятого ранно до сьомої години вечір, з двохгодинною перервою на обід. Внаслідок такого розпису годин витрачалася забагато електричної енергії на освітлення та вугля на опалення. Крім того урядовці не мали ніякої можливості працювати над собою, над піднесенням власної культури, бо повертались додому пізно вечір. Після цілого дня, проведеного в канцелярії, в нікого не було охоти сідати знову за книжку, чи навіть братися за важку музику. Залишився тільки кінематограф. Тому всі концерти та конференції, що тут призначають звичайно на п'ять годину, відбувалися майже виключно для жіночої половини італійського народу; чоловіча половина не мала ніякої можливості ходити на концерти чи конференції.

Внаслідок режиму санкцій і необхідності введення економії цей стан життя цілковито змінюється. Робота по всіх установах відбуватиметься тепер від дев'ятої години ранно до четвертої з половиною по обіді, з півгодинною перервою на чай чи каву. Урядовці теж не матимуть можливості вертатися додому на обід, але зате будуть мати в своєму власному розпорядженні цілодобовий півдня, починаючи від четвертої години. Такий розділ

дня був і в дореволюційній Україні, і я на власному досвіді переконався в його вигодах. Певно, що він затримається і після упадку режиму санкцій.

Паралельно з тим відбувається на шораз ширшу скало бойкоту краю, що походить з краю санкціоністів. Один італійський інженер винайшов спосіб приготувати синтетичну (штучну) вовну, якої в Італії також бракувало, і можна думати, що італійські науковці й технічні сили, скуповані на цю дорогу, не марнуватимуть узагалі багато часу.

Проте не треба думати, що Італія не відчуває санкцій. Фактично вони це навіть не почалися, а їх наслідки вже дають себе досить болючо відчувати, особливо в деяких галузях людської діяльності. Приміром готелі й пансіони, внаслідок цілковитого упадку туристичного руху, мруть один за одним, як мухи в осени. Брак і дорожнеча металів приводить до зменшення, а то й цілковитого припинення будівельної діяльності. Це в свою чергу веде до закриття цегельні й т. д. Безсумнісним фактом є, що безробіття, яке на початку етюдської війни було мало не цілковито янкіло, тепер починає ширитися з кожним днем. Італія стоїть перед дуже важкими днями, але зустрічає їх з дуже спокійним і рішучим виглядом. Тільки в таких трагічних і повних відповідальності моментах можна цілком ясно оцінити всю вагу для нації мати уряд, що єднає в собі цілу волю й силу нації, й має можливість ставити загальне над партікулярне.

Евген Ошачкый, Рим.

ІДЕОЛОГІЯ, ПІДНЕВІЛЬНІ, ЗАСТІЙ І СМЕРТЬ.

Бувають в історії людства кризи. Небезпечні народом війни, господарська скрута, але найстрашніші бувають духові кризи, як оце й за наших часів. Бурхливо всюдї. Всі захоплені острах, а найбільше панівних націй. Ці то вайперше шукають виходу. Напружуються, щоб заціліти до „дальших часів“.

Верхівка панівних націй знає, якими йти шляхами. Та не знають маси. Для них треба ідеології; давнє вбридло до чортового батька, давай нових шляхів. І от тяжке завдання для національного провідника — піднести на дусі, виставити масам нові ідеології. З

прадавнього скарбу думання людських розумів вибирають кожен із провідників якусь дрібну частинку якоїсь старої, як світ, теорії, роздумують її й у тьмі поновленим виді видають за зовсім нове. А маловірно оте беруть за нове і знову стають вірними.

І кому вдасться, вибрати найпридатніше для наміченої мети, той і пророком і спасителем являється в своїй нації. Такими в світі науки є Ленін, а по нім Сталін, Мусоліні й Гітлер. Ідеології їх так і прозвано лєнізмом, сталінізмом, мусолінізмом і гітлеризмом. Це таксамо, як християнство названо за Христом. А по змісті виставлених ними ідеологій названо їх — комунізм, фашизм, націоналізм чи націзм.

Усі ці ідеології вміркувані не так для розуму, як більше для чуття; інакше б захоплювали народні маси. По своїй істоті всі ці „нові“ ідеології суто національні, хоч, наприклад, комунізм — лєнізм — сталінізм називається інтернаціональним, міжнароднім: Адольф Гітлер по широті говорив, кажучи, що його націонал-соціалізм не „призначений на експорт. Це його слово таксамо правдиве й для всіх інших ідеологій, бо всі вони національні, хоч лише для теперішньої доби, а не на вічні часи.

Всі ці ідеології прозвали самі себе революційними, цебто переворотними, хоч по правді не дають ані нічого нового з наукового погляду, ані не являються ніякими революціями, переворотними ділами. Всі вони служать одиному на меті, щоб прикрити новими назвами давню, але в очах мас не по правді скомпромітовану, назву „імперіалізм“. Інакше сказавши, вони войовничі, заборчі, призначені на поневолення інших, слабших від себе націй. А тимто й небезпечні вони й непридатні для визвольних змагань підневолених, що мусять творити собі зовсім відмінні від отих пануючих ідеологій власні світогляди. Ось і завдання.

Це не прості собі міркування, а зовсім практичні справи щоденні. Не визволиться українська нація від тих чужих для неї, бо для інших націй вибраних із багатого скарбниці людської думки ідеологій і не вибере собі придатну на цю хвилю своєї не імперіалістичної, а визвольної боротьби власну ідеологію, то це спричинить щонайменше небезпечний застій, як не поворот узад, а то й національну смерть у користь інших, творчих у думках і ділах націй. („Час“).

Тому ми повинні шанувати пам'ять покійної Ольги спільними заходами й силами, як українські мужичини так і жінки, таксамо як шанують пам'ять інших наших заслужених і великих людей, що творили для всього українського народу її боролась і вмирала за українську ідею. Як я дивлюсь на такі свята, влаштовувані виключно лише жіночими заходами й виконуваних лише жіночими силами, і як я бачила на тих святах мале число присутніх мужичин, то огортає мене сум, а заразом робилося мені лясно на думку, що з огляду на те, що в Україні української жінки готов з часом в українській народі наступити розлам, що готові повстати два табори: мужеський і жіночий.

Анастасія Рибаківа, Філадельфія, Па.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНОЇ ОЛЬГИ БАСАРАБОВОЇ.

Наступний місяць, лютий, цей той місяць, що в нім згнула в львівській тюрмі мученицькою смертю за українську ідею — Ольга з Левицьких Басарабова.

Не маю на думці розписуватись про мученицьку смерть Покійної, бо думаю, що нема такого українця ані українки, щоб не знали про трагедію, що розігралася дня 13. лютого 1924 року в польській тюрмі над тою безборонною жінкою за це, що вона була щирою українкою й вірно служила своєму народові.

Думаю тільки поділитися думками з українським загалом щодо свят, що їх влаштовують в Америці в пам'ять покійної Ольги.

Українські жінки в Америці вповні зрозуміли й оцінили заслуги й пожертвування Покійної Ольги для українського народу. І тому що року шанують її щирим почуттям і відданим душі пам'яття Покійної паннахидами чи концертами, як можуть і вміють.

Доводилося мені часто бувати в різних місцевостях на таких святах і виголошувати на них святочні промови й тому то винесла я з них певні вражіння.

Насамперед зробило на мене сумне вражіння те, що на таких святах в пам'ять Покійної присутню публіку становили майже всюди по 1: збільшій часті самі жінки, з винятком лиш одної місцевості, якою був Рочестер, Н. Й. В тій то місцевості як на паннахиді так і на концерті було присутніх більше мужичин ніж жінок. А це робило вдоволяючи й миле вражіння й надавало святу характеру спільності й гармонії.

Друге прикрє й сумне вражіння робило на мене це, що ті свята влаштовують українські жінки чомусь виключно лише власними заходами. Програмові точки на тих святах, як гуртові співи, соля, деклямації (буває, що ті точки подекуди є мішані), вступне слово, святочна промова, кінецьце слово виконують самі жінки

Цей обов'язок шанування пам'яті покійної Ольги чомусь тут в Америці перебрали українські жінки виключно на себе. На мою думку, це не є на місці. Покійна Ольга Басарабова померла мученицькою смертю за ідею всього українського народу, а не в еманципаційній боротьбі лише за праву української жінки, чи жінки взагалі.

Тому ми повинні шанувати пам'ять покійної Ольги спільними заходами й силами, як українські мужичини так і жінки, таксамо як шанують пам'ять інших наших заслужених і великих людей, що творили для всього українського народу її боролась і вмирала за українську ідею. Як я дивлюсь на такі свята, влаштовувані виключно лише жіночими заходами й виконуваних лише жіночими силами, і як я бачила на тих святах мале число присутніх мужичин, то огортає мене сум, а заразом робилося мені лясно на думку, що з огляду на те, що в Україні української жінки готов з часом в українській народі наступити розлам, що готові повстати два табори: мужеський і жіночий.

Анастасія Рибаківа, Філадельфія, Па.

мін Френклін відкрив першу електричну струю.

4. січня 1790. р. — Джордж Вашингтон виголосив першу інавгураційну промову як президента.

5. січня 1933 р. — помер трицятій президент Америки, Калвін Кулідж.

6. січня 1916. р. — помер президент Теодор Рузвелт.

7. січня 1800. р. — народився Мілард Філмор, тринадцятий президент Америки.

8. січня 1918. р. — президент Вилсон проголосив „Чотиринадцять точок“ перед конгресом у Вашингтоні.

9. січня 1788. р. — стейт Конетикот прийнято до Юнії.

10. січня 1923. р. — Президент Гардінг приказав перевести американську армію знад Рену в Німеччині до Америки.

11. січня 1757. р. — народився великий політик Александер Гемілтон.

12. січня 1909. р. — Америка підписала торговельну угоду з Канадою.

13. січня 1846. р. — Початок війни Америки з Мексиком.

14. січня 1639. р. — Приняття першої писаної конституції в Гартфорд, Конн.

15. січня 1898. р. — Початок ворожих кроків Еспанії проти Америки в Гавані на Кубі.

16. січня 1872. р. — американський конгрес проголосив загальну амнестію.

17. січня 1706. р. — народився Бенджамін Френклін. 1893. р. — помер президент Рутефорд Б. Гейес.

18. січня 1919. р. — офіційальне отворення Мирової Конференції в Парижі.

19. січня 1807. р. — народився Роберт Е. Лі. 1848. р. — відкрито золото в Каліфорнії.

20. січня 1840. р. — відкриття першої телеграфічної лінії з Філадельфії до Нью Йорку.

21. січня 1824. р. — народився генерал Стонвел Джексон, герой цивільної війни, що помер 1863. р.

22. січня 1903. р. підписано угоду в справі Панамського Каналу, т. зв. Гей-Гайран.

23. січня 1737. р. народився Джавн Ганкак.

24. січня 1838. р. — С. Ф. Морс висвітлив першу значкову телеграму т. зв. Морса.

25. січня 1830. р. — зачалася історична дебата Вебстер-Гайн.

26. січня 1837. р. — стейт Мішигет прийнято до Юнії.

27. січня 1880. р. — Томас А. Едісон опатентував свою першу жарівку.

28. січня 1855. р. — переїхав перший поїзд через Панаму.

29. січня 1843. р. — народився Вільем МекКінлі.

30. січня 1882. р. — народився Френклін Д. Рузвелт.

31. січня 1865. р. — конгрес прийняв 13-ту поправку до конституції.

Подав: Василь Кацюбій.

Бруклін, Н. Й.

КОРАБЕЛЬ „ПІЛСУДСКІ“ ВСТУПИТЬ ДО БОСТОНУ.

Новий моторний пароплав „ПІЛСУДСКІ“ з корабельної лінії Ганна-Америка відіжде з Нью Йорку 15. лютого, задержитися цілий наступний день у Бостоні. Отже пасажирів з Нової Англії мають нагоду відіхати з Бостону просто до Ганни в Польші.

Пароплав „ПІЛСУДСКІ“ прибуде до Бостону 16. лютого в 9-тій годині ранно, а відіде тогоч для в 4-тій годині пополудні. Бостонська кашеларія ліній Ганна-Америка, 110 State Street, дасть радо всі інформації, що забажають оглянути пароплав „ПІЛСУДСКІ“ або їхати до Європи. (Огол.)

PAIN-EXPELLER

НА М'ЯЗОВІ БОЛІ
мадайте славною в світ!

**ЯКОВОГО
ПЕІН-ЕКСПЕЛЛЕРА**
на скору й певну
полегку

RUBIN

ВАЖНІШІ ПОДІ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ІСТОРІЇ В СІЧНІ.

1. січня 1913. р. — заведено доручування пакунків поштою (Parcel Post system).

2. січня 1776. р. — Джордж Вашингтон висів перший раз американський прапор у Кембридж, Масс.

3. січня 1746. р. — Бендже-

ВАЖНІСТЬ ЗРІВНОВАЖЕННЯ ХАРЧУ.

(Подає д-р Джан Л. Райс, комісар здоров'я міста Нью-Йорку).

Без доброго мотора не буде автомобіль належить їздити. Кожна господиня знає, що без усіх необхідних складників не можна спекти смачного хліба, тортів чи паляниць. Подібно маєтись справа з поживою, котрою харчуємось. Для вдержання організму в здоровому стані, треба діставати правильну кількість протеїну, карболових квіасів, товщу, мінералів та вітамінів, бо інакше харч не принесе доброго пожитку. Це не так тяжко досягнути, як виглядає; треба тільки керуватися доброю думкою та здоровим хлопським розумом.

Природа наділила ярини, м'ясо, овочі, молоко, рибу, дріб, тощо, всіми складниками, потрібними для організму. Мінерали та вітаміни теж знаходяться в поживі. Їх не треба шукати по аптеках, ані у патентованих ліках. Людина, котра споживає зрівноважений харч, не буде виставлена на потребу приміновати штучну поміч для вдержання здоров'я. Ціла тайна лежить у примінанні відповідної поживи та у відповідній кількості.

Не дозволяйте вводити себе в блуд хитро устїлізованим оголошенням патентованих ліків, або високопарній жаргонній промові на радіо, що захваляє якусь мішанину на лікування всякої недуги. Діставайте вітаміни з поживи та соняшного світла; мінералів — з молока та ярин. Замість вкідати гроші на патентовані ліки, поверніть їх з розвагою на відповідну поживу.

Нема ніякої трудности приготувати поживний, зрівноважений харч. Все, що треба робити, це те, щоб споживати найменше дві варені листкові городини, одну сиру яринову салату, досить овочів (свіжих, коли можливо), пити трохи молока кожного дня. Розуміється, в додатку хліб та масло, картопля, м'ясо, рибу, дріб, тощо. Листкові ярини, як капуста, селера, салата, шпінат, буракове листя, стручкова фасоля, горох, морква, помідори, всякі овочі та молоко дають організмові потрібний запас мінералів і вітамінів. М'ясо, картопля, хліб і масло, тощо, достарчають протеїну, карболових квіасів і товщів. Риба й морська пожива, споживана раз на тиждень, достарчать організмові потрібної йодини.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

УКРАЇНСЬКА АПТИКА
НА ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЄМО
всіх медичних, туалетові річі та все інше, що припадає по американських аптїках.
Маємо також усі красні ліжувальні аїли. Заповнення виконуємо точно і негайно. Дивитись і спробувати й практично мого заведення гарантує добру якість.
Пишіть по ціну на адресу: 290-
NORTH AMBOY PHARMACY,
712 State Street, Perth Amboy, N. J.
Власник: ПAVЛО ГAVРІЛІВ.

EAGLE REGALIA CO.
Виробляє:
ПРАПОРИ, ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ, ЛЕНТИ, ВІДЗНАКИ, СТЯЖКОВІ ВІДЗНАКИ, БРАТСЬКІ ПЕРСТЕНІ І ПЕЧАТКИ.
Коли ваше братство, товариство чи сестринство хоче бути адоволене, хай піде нам замовлення на пробу.
Каталог, інформація і пробні звори вилемо Вам на ваше жадання БЕЗПЛАТНО.
298 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ
КОТРИ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ "СВОБОДИ":

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40 ц.
Друга Книжечка (Читанка для II класу), М. Матвійчука	45 ц.
Третя Книжечка (Читанка для III класу), М. Матвійчука	60 ц.
Четверта Книжечка (Читанка для IV класу), М. Матвійчука	75 ц.
Коротка Історія України, І. Крип'якевича	50 ц.
Мала Історія України, І. Крип'якевича	15 ц.
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75 ц.
Малий Катехизм християнсько-католицької релїгії, уложив о. Іван Рудович	35 ц.
Збілійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85 ц.
Шкільний Співаник, Ф. Колесса	75 ц.
Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку, зладив М. Гайворонський	35 ц.
Співаймо, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса	15 ц.

Замовлення разом з належністю слати до:
"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА ДРУКОМ
НОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ:
SPIRIT OF UKRAINE:
UKRAINIAN CONTRIBUTIONS TO WORLD'S CULTURE.

У книжці пишеться:
Яку прислугу людство зробив українській нардї своєю історією?
Який вклад зробив український нардї у скарбницю культури світа?
Які люди представляють український нардї?
Книжка має близько 150 сторін друку, 36 ілюстрацій, з них більшість зовсім оригінальні.
Ціна всього 1 долар.
"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

НОВІ ПРИПИСИ НА НАТУРАЛІЗАЦІЙНІ ДОПИТИ.

Полковник Д. В. МекКормек, комісар іміграції й натуралізації, подав у почеченнях, щойно опублікованих, форму точної та односторонньої процедури на ставлення питань аплікантам про горожанство. Це перший такий випадок за несповна трицять років, від часу ухвалення теперішнього основного натуралізаційного закону.

Відтепер аплікантам не будуть ставити таких питань як: "скільки галлонів води кожної години видалоє з себе ріка Амазонка?", але відповідно до приписів та вимог закону, як вони ставляться супроти принципів конституції. Замість довідуватись, чи аплікант вивчився напам'ять дати та фрази, будуть питати його про дійсне відношення до тих принципів.

В почеченнях надмінено, що вимоги для натуралізації будуть ті, які приписує закон, замість відблеску поглядів поодиноких екзамінаторів, та що бездоганий моральний характер і відношення апліканта супроти його окруження, родини, сусідів, громади, урядових установ та публічного добра будуть брати під розвагу, замість звичайних технічних відомостей про подрібні факти відносно уряду.

Хоч конституція постановляє, а конгрес ухвалив, виразний натуралізаційний закон, виконні власти не придержуються його приписів. Це наглядно виявилось з досліджуваних, які роблено по цілих Злучених Державах на протязі двох останніх років. Вони вказують, що в питаннях, ставлених аплікантам, у багатьох випадках поодинокі екзамінатори керуються власним розсудком, замість придержуватись вимог натуралізаційного закону.

Збірка допитів, якими послучуються 54 старші екзамінатори, виказує загально 848 питань, з котрих ні одного всі не вживають, а 566 питань, або 67 відсотків із загального числа, ставить один на 54 екзамінаторів. Вісімдесят відсотків питань були, чисто фактичні, а тільки 20 відсотків зуасаднені.

Між питаннями, дотепер ставленими аплікантам, за приписами та вимогами закону про відношення до принципів конституції, були ось-такі неадекватні та підступні запити, а саме:

Як високий є пам'ятник Бонкер Гіл?
Скільки зірок має кводер?
Скільки підніж має конституція?
За що боролась Ірландія?
Як довго засідає репрезентант?
Чи може конгрес ухвалити закон, котрим міг би запропорити мене до в'язниці на со років?

Як людина має семеро дітей, то чи має платити за публічну школу?

Коли закон не підписаний, то чи він є добрим законом? Видано наказ, що відтепер ставлені питання аплікантам мусять бути прямі, докладні та висказані простою мовою, без підступства та мудровань, а призначені на те, щоб вивідатись від апліканта про його правдиві кваліфікації на горожанство.

Для вяснення виданих тепер почечень, як вказівок екзамінаторам, полковник МекКормек зладив короткий начерк основних принципів конституції та організації правління Злучених Держав простою та зрозумілою мовою, без всяких технічних виразів.

Екзамінатори обовязані поручати аплікантів відповідним шкільним властям. Для заохоти аплікантів, щоб користали з курсів публічних шкіл, видано постанову, що будуть приймати посвідки з публічних шкіл як повний доказ достаточних курсів навчання. Натуралізаційним урядовим наказано, щоб усіми силами старались охороняти аплікантів на горожанство від політичних, грошевих та інших вискувачів.

Відповідно до нової процедури, комісар МекКормек вірить, що аплікант на горожанство не повинен більше вважатись натуралізаційним допитив як страшний суд, але буде ставитись до них з повним довірем, знаючи, що не будуть більше звертати великої уваги на те, чи може аплікант відповісти на поставлені йому питання про певні факти, але що він знає про засади конституції, та як ставитись до них, а також взагалі про його відношення до Злучених Держав і ріжних установа.

ФЛІС.

ЯК ЖИЮТЬ ЕТІОПСЬКІ ЖІНКИ.

Хоч етіопські жінки займають багато вище становище у прилюдному та приватному житті, ніж магомеданські жінки або туземні жінки, що живуть в інших частинах Африки, то всеж сьгоднішнє становище етіопських жінок можна порівняти із становищем, скажимо, англійки в середньвічних часах. Ці здобутки, які вже мають, можна приписати цьому, що етіопці є християни, а також їх власній жіночій проворности та підприємчivosti. Багато етіопок, головних жінок, є на такому самому ступні інтелігенції, як їх чоловіки. А чоловіки — це треба признати — оцінюють розум своїх жінок і радяться їм у всьому. Тяжко з освітою етіопців у країні, де є дуже багато діялектів. Також велика віддаль поодиноких місцевостей

є великою перешкодою, бо більшість населення живе в маленьких селах або на саїтних хуторах, куди можна дістатись щойно після довгої, тяжкої мандрівки широкими річками або азуєвськими стрімкими стежинами. А всеж недостача освіти не має впливу на здібности та розсудливість етіопки. Коли вона виступає як свідок, як обвинувач або як оборонець у правних справах, вміє звичайно сама дати собі раду проти мужчини, а її красномовність і певність себе допомагають дуже її справі. Етіопія не знає професійних правників і кожна із спірних сторін сама веде свою справу.

Більшість етіопок займається управою землі. Або плекають каву, бавовну, збіжжя, або стада домашньої худоби. Багаті жінки й дівчата ніколи не роблять тяжкої роботи, хіба лише доглядають домашнього господарства, роблять легку домашню роботу, а це поправді не є ніякий труд, бо всі етіопці від шляхтича аж до селянина живуть у малих округлих хатинах, побудованих з глини або каменя, з солом'яною стріхою та найскромнішим внутрішнім улаштуванням. Тяжку працю роблять невілітники або люди з племені Гураж, що є охочі до всякої праці навіть і за малу заплату. Самособою, в меншій заможности, які не можуть собі заплатити невілітника або наймицьку, етіопка має досить роботи. Варить, спрятує, гарбує шкіри, робить масло, плекає та приде бавовну, помає при живих, пере та виконує ріжну іншу роботу. Не має багато вільного часу, а навіть багата етіопка не має багато часу на забави. А що живуть порозкидувані, у значній віддалі, не мають радія, не ходять до театру, ні до кіно театру. Лише вищі верстви, що живуть близько головного міста, можуть час до часу взяти участь у грі в польо або в кінських перегонах. Їх звичайною розривкою є великі торжества або прогульки до найближчих місцевостей, де відбувається торг і де довідуються всякі новини та сплітки.

Кілька разів до року ідуть до міста на Великі свята. І хоч етіопці вже від кількох літ християни, жінки їх виходять на вулицю із заслоною на лиці, отже подобають на магомеданки. У буденному житті одяг етіопських жінок не ріжниться від одягу римлянок у старину, а зготовлений з білої бавовняної матерії. Часом носять жінки також одягу ріжню прикрашувану, головню довкола карку та на руках вишивані шовком. На вулицю виходять у вишиваному та прикрашеному капелюсі, що виглядає доволі комічно, тим-

більше, коли жінка має заслонене лице.

Ніхто з феєдальних шляхтичів або з їх жінок не вийшов би на прогульку без особистої сторожі своїх слуг і проводників. Часто можна бачити жінку, що їде на весілля на прибраному мулі, провожає на невеличкій армією проводників і слуг. Її біла постава легко похитується вперед, а крізь вузький отвір між заслоною і великим капелюхом блистять її очі. Похід посувається порошистими вулицями або широкою торговлею в Адіс Абабі та кінці зупиняється перед якимсь шатром або крамничкою, схожою на пивничку, якої власником є туземний купець.

Часом провожає жінку й сам чоловік. Забавно дивитись на високу, імпазантну жінку, що їде попереду із спокійним чоловіком при боці. А всеж етіопки не є властолубні. Вони радше чутливі, приязні, та часто знову можуть знайти собі іншого товариша життя. Багато етіопок розводиться п'ять і шість разів і так добробляються значного майна. Інший спосіб заклочувати подружжя є релігійний, та він багато рідший ніж цивільний шлюб. Звичайно лише жінки та чоловіки з вищих верств волять такий шлюб, бо він відбувається з ріжними виставними церемоніями. Серед етіопців церковний шлюб непопулярний та кож-тому, що він під ніякими оглядами не дозволяє на розвід.

Потішив його.

Зва вулга вулиці підчас великого вітру вибігає якийсь паниско з голою головою та питається першого стрічного: — Перепрощую вас, пане, чи вибачте, пане, чи не бачили ви капелюха, якого мені зірвав вітер? — Так, я навіть був зловив його, одначе пустив далі, бо зовсім не надавався на мою голову!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

З ПРИЧИНИ СТАРИХ ЛІТ продам або вирентую БУЧЕРНО з інвентаром. Бізнес дуже добрий і апробований у центрі української колонії. Голосіться на адресу: 20-6 PEREGRIN PARTEL, 420 Lehigh Avenue, Palmerton, Pa.

ПОШУКУЮ свого товариша, МИХАІЛА ДОБЖАНСЬКОГО, в дуже важній справі. Походить зі села Волицького, повіт Дрогобицький, Галичина. Хтоб про нього знав, або він сам, хай зголоситься на адресу: 21-2 МИКОЛА СОПКО, 2446 DeKalb Street, St. Louis, Mo.

КУШНІРСЬКУ РОБОТУ всякого роду виконує дешево й солідно 18, ANDREW ZURAWETZKY FURRIER 293 E. 136th St., NEW YORK, N.Y.

ВЗОРИ книги, літки до вишивання D. M. C. і стемповані річі. Пишіть по каталог до: UKRAINIAN BAZAR, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Orchard 4-2565 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2565.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(82)



Чуючи револьвер під ребрами, Томі Волшові не лишилося нічого іншого до роботи. Як покинути машинний кріс. "Тепер скажи нам, де Тарзан!" — приказав Рорис Гарето. "Я не знаю", сказав поволі Томі. Начальник бандитів усміхнувся злобно: "Ти був з ним учора. Ти стріляв на наше село".

"Хто? Я?" — Томі спитався, вдаючи неринного. "Ти мене посуджуєш зовсім несправедливо. Це певно був хтось інший. Я полював цілий день. Як ти на мене напав, то кінчи своє діло, бо мені вже зудилося дивитись на ваші огидні морди".

Гарето хотів знати ще більше, але ніякі погрози не заставляли Томі зрадити Тарзана. "Возьмемо його назад до села", Назір піддав йому думку зі зловним усміхом. Після кількох днів я знайду спосіб заставити його говорити".

"Зв'яжіть йому руки!" — приказав бандитський гершт. За пару хвилин кілька бандитів всіли на коні й приказали своєму бранцеві йти пішки поперед них. "Це ви гарно поведитесь з чоловіком", протестував Томі. "Везете чоловіка на страчення, а потім кажете йому йти лішки".